

«люди, які дають присягу з приводу того, що виноситимуть самостійно вердикт об'єктивно і справедливо» [4, с. 6].

Список літератури: 1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України»: чинне законодавство на 19 листопада 2012 року. – К. : Паливода А. В., 2012. –382 с. 2. Репешко П. І. До питання реалізації принципу участі народу у здійсненні правосуддя / П. І. Репешко // Судова реформа в Україні. Проблеми і перспективи : матеріали наук.-практ. конф. 18–19 квіт. 2002 р. – К. ; Х. : Юрінком Інтер, 2002. – С. 119–122. 3. Уголовно-процессуальный кодекс Российской Федерации. – М. : Проспект ; КНОРУС, 2009. – 224с. 4. Войнарович А. Б. Участь народу у здійсненні правосуддя у кримінальних справах за законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Войнарович Альона Богданівна. – К., 2012. – 19 с.

Надійшла до редколегії 05.07.2012

Проанализированы некоторые аспекты производства в суде присяжных согласно нового УПК Украины.

Some aspects of proceedings in the jury trial according to the new Criminal Procedural Code of Ukraine are analyzed.

УДК 343.13(477)

О. О. Юхно

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА У СУЧАСНОМУ СТАНІ РОЗВИТКУ І УДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Розглянуто актуальні проблеми подальшого реформування досудового слідства у зв'язку із прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу України, сформульовано пропозиції щодо шляхів їх вирішення на сучасному етапі розвитку кримінального судочинства в Україні.

Перед Україною продовжують стояти завдання щодо розбудови ефективної правової держави, підвищення вимог до забезпечення прав і свобод та дотримання законності в діяльності правоохоронних органів, що неможливо без існування сучасного кримінального процесуального законодавства та інститутів його забезпечення. Але на сьогодні окремі правові інститути, у тому числі й досудового слідства, ще не набули достатнього розвитку та відповідного реформування, що перешкоджає належно забезпечувати їх функціонування.

Права людини як соціальний інститут унікальні за характером, важливістю, обсягом соціально-гуманітарних проблем, акумульованих ними. Вони концентровано виражають і визначають правове становище людини у будь-якому суспільстві. Стаття 3 Конституції України проголошує, що людина, її життя і здоров'я, честь і

© Юхно О. О., 2012

гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1]. Такий підхід до особи як найвищої соціальної цінності потребує подальшого удосконалення всієї структури правоохоронних органів у державі, тому одним із важливих напрямів вирішення цих питань є чітка та детальна регламентація кримінальних процесуальних відносин у сучасному законодавстві. Правова держава повинна забезпечити такий порядок регламентації цих відносин, який би стояв на захисті людини, суспільства, держави від злочинців і правопорушників шляхом створення умов для запобігання, протидії та розкриття вже вчинених злочинів і усунення причин та умов їх вчинення, викриття винних, притягнення їх згідно із законодавством до відповідальності та встановлював би гарантії щодо реалізації правових приписів. Водночас, за визначенням О. А. Гапона, як життя не стоїть на місці, так і правове та нормативне забезпечення протидії злочинності потребує систематичного удосконалення, пошуку нових форм і методів для ефективної протидії криміналітету. І тут першочергового значення набуває кримінальне процесуальне законодавство, його адекватність тим процесам, які відбуваються у суспільстві [2].

Успішність розкриття та ефективність досудового розслідування злочинів, викриття винних, відшкодування шкоди, завданої злочином, залежать від того, наскільки тактично грамотно і законно проведено досудове розслідування. Розслідування злочинів за сучасних умов доводиться здійснювати у надзвичайно складних умовах. Сьогодні відбувається кардинальна зміна ідеологічних, політичних та економічних пріоритетів, не ліквідований інститут депутатської недоторканності, що не може не вплинути на ефективність роботи правоохоронців та слідчих і своєчасну протидію корупції в державі. Сучасні умови протидії та запобігання злочинності вимагають від слідчого дедалі більшої професійної майстерності. Зумовлено це, по-перше, зростанням професіоналізму злочинців, посиленням організаційних засад підготовки, вчинення та приховування злочинів; по-друге, обтяженістю та складністю кримінальних процесуальних дій в умовах повного і рівноправного забезпечення захисту сторін кримінального провадження, відсутністю реального механізму його реалізації (не зважаючи на прийняття нового КПК), що призводить до небажання громадян брати участь у кримінальному провадженні, відмовою в суді від раніше даних показань; по-третє, недосконалістю кримінального процесуального законодавства та самого інституту досудового розслідування; по-четверте, недостатнім, а іноді низьким рівнем професійної, тактико-спеціальної та психологічної грамотності слідчих, фах яких не завжди відповідає сучасним реаліям. У зв'язку із цим А. Д. Удалова зазначає, що слід звернути увагу і на нові, нетрадиційні методи розкриття та досудового розслідування злочинів і кримінальних проступків, на можливість використання у слідчій та оперативно-розшуковій діяльності досягнень інших наук. Така практика є ві-

дображенням загальних закономірностей розвитку в цілому всієї науки, яка, безумовно, зазнає впливу науково-технічного прогресу, набуває у своєму розвитку нових рис.

Сьогодні спостерігається очевидна тенденція до інтеграції всього наукового знання: перенесення ідей та уявлень з однієї сфери до іншої; використання понятійно-концептуального апарату методів та пізнавальних засобів інших наук; формування комплексних проблем і напрямів дослідження; посилення взаємозв'язку та взаємодії наук, що розрізняються своїми предметними сферами; формування нових наукових дисциплін на стику традиційних галузей знань [3, с. 4–5], що ми підтримуємо. Від юристів реформування вимагає посиленого навантаження, оскільки відбувається докорінна зміна основоположних законодавчих та нормативно-правових актів, реформується і правосвідомість громадян, відбувається зростання кількості злочинів, кримінальних проступків та інших правопорушень, постійно змінюється криміногенна обстановка у державі. За визначенням Е. О. Дідоренка, реформування законодавства здійснюється з порушенням принципу системності. У результаті допускається колізія окремих правових норм і цілих законодавчих актів. Усупереч установленому порядку не всі проекти законодавчих актів проходять кримінологічну експертизу, деякі з них не виносяться на обговорення широкою науковою громадськістю. Усе це створює певні труднощі для практичних працівників у правозастосовній діяльності й науково-педагогічного складу в навчанні курсантів і студентів вищих юридичних навчальних закладів, але ми сподіваємося, що в подальшому шляхи їх подолання стануть більш ефективними [4].

Україна впевнено крокує шляхом розбудови демократичної та правової держави європейського зразка. Серед передумов інтеграції нашої держави до Європи є здійснення перегляду окремих напрямів державної політики, зокрема у сфері кримінальної юстиції. За визначенням О. Ю. Татарова [5], для приведення кримінального процесуального законодавства України у відповідність до міжнародних правових стандартів особливого змісту і актуальності набуває ґрунтовне дослідження проблем реформування досудового провадження. Враховуючи сталі тенденції в країні до збільшення кількості зареєстрованих заяв і повідомлень про злочини (у 2000 р. – 1833,5 тис., 2004 р. – 2629,6 тис.; 2008 р. – 2874,3 тис.; 2011 р. – 3346,5 тис.), а кримінальних справ, які перебувають у провадженні слідчих підрозділів – за більш тривалий час (1968 р. – 73,1 тис., 1978 р. – 173,2 тис., 1988 р. – 201,7 тис., 2008 р. – 356,7 тис., 2009 р. – 374,5 тис., 2010 р. – 399,8 тис., 2011 р. – 469,3 тис.), питання належного законодавчого та організаційного забезпечення досудового провадження набувають першочергового значення.

Існуючі засади організаційного підпорядкування органів кримінальної юстиції, навіть після прийняття нового КПК України від 13 квітня 2012 р., не тільки порушують один з основних принципів судочинства, що забезпечує виконання завдань кримінального судочинства – процесуальну самостійність та незалежність слідчих,

а й негативно впливають на ефективність запобігання й протидії злочинності, не гарантують у повному обсязі захист прав та свобод громадян і дотримання законності. З огляду на зазначені системні недоліки, Президент України В. Ф. Янукович 20 грудня 2011 р. наголосив на необхідності якісно нового підходу до організації досудового провадження. За його переконанням, слід вже сьогодні забезпечити реальну процесуальну незалежність слідчих. Це не тільки відповідатиме меті та духу реформ, але й дозволить уникнути карального ухилу слідства, помилок і порушень прав людини [6].

Зважаючи на моральну застарілість деяких положень досудового провадження, продовжуючи оновлення кримінального процесуального законодавства, слід виважено поєднувати визнання в інших країнах та перевірені практикою правові стандарти. Так, новий КПК має за свій прототип кримінальне судочинство США. У той же час частково удосконалена модель кримінального судочинства після набрання чинності новим КПК України повинна створювати і забезпечувати більш надійну систему механізму, здатну обезпечити особу від необґрунтованих репресій та безпідставного втручання в її особисте життя, застосування щодо неї заходів кримінального процесуального примусу.

Незважаючи на прийняття нового КПК, питання подальшого удосконалення і демократизації досудового слідства вирішуються дуже повільно, що пояснюється, передусім, відомчою розпорошеністю слідчого апарату, а також відсутністю єдиної концепції щодо його реформування, яка має будуватися на професійно напрацьованих науковцями і практиками обґрунтованих засадах, що випливають з пізнаної реальної дійсності суспільних відносин і що складаються в процесі побудови правової держави в Україні, а також із позитивних факторів у практиці функціонування вітчизняних і зарубіжних інститутів досудового слідства [7, с. 104–105].

Щодо практичної діяльності, правоохоронні органи значну увагу зосереджують на одному з таких важливих напрямів роботи, як всебічне, повне і об'єктивне розслідування вчинених злочинів та кримінальних проступків і притягнення винних до встановленої законом відповідальності, що характеризує кінцеві результати діяльності всіх структурних підрозділів. Так, у 2011 р. тільки слідчими ОВС закінчено 469,3 тис. кримінальних справ (що на 69,5 тис. або 17,4 % більше, ніж у 2010 р.), з 185,4 тис. по них закінчено провадження (що на 1,4 тис., або 0,8 % більше, ніж у 2010 р.), а 174,5 тис. з них направлено до суду. Отже, головний результат цієї діяльності – це захищені інтереси та конституційні права понад 500 тис. потерпілих від злочинів. І такі відомості складаються в середньому щорічно. Позитивні функціональні показники слідчих підрозділів ОВС не вичерпуються наведеними елементами статистичної звітності. Аналіз дозволяє зробити висновки, які свідчать про зростання ефективності слідства за всіма параметрами [8, с. 9–11].

Для вирішення проблем реформування та діяльності досудового слідства суттєве значення має підготовка, становлення та ефективне використання кадрів слідства. Так, наприклад, тільки в системі МВС працюють майже 14 тис. слідчих (2 тис. передані із скорочених підрозділів штатного дізнання ОВС), з яких понад 2 тис. жінок, які гідно несуть на плечах навантаження чоловічої професії [9, с. 8]. Зрозуміло, що такий обтяжуючий режим роботи позначається на здоров'ї людей за відсутності соціальної захищеності, а тому не дивно є значна плінність слідчих кадрів. За визначенням колишнього начальника ГСУ МВС України П. В. Коляда, щороку в МВС звільняються з роботи 1200 слідчих, водночас вузи держави за такий же період готують трохи більше 1100 таких фахівців (а на сьогодні ці дані набагато менші), тобто майже відсутній процес щорічного відтворення кадрів слідства. Цю проблему, між іншим, повністю врегулював би Закон «Про статус слідчого», проект якого розроблений ГСУ МВС України, але, на жаль, ще не прийнятий та є, на нашу думку, недосконалим.

П. В. Коляда зазначає, що професія слідчого є унікальною і така людина має володіти особливими професійними навичками і знаннями, почуттями персональної відповідальності й власної гідності, бути об'єктивною, творчою особистістю з високим рівнем правової культури. Тільки з такими характеристиками можна ефективно вирішувати вкрай важливі завдання, що стоять перед слідчими. Такі завдання ще більше ускладнюються, якщо взяти до уваги невирішені проблеми матеріально-технічного забезпечення, відповідного рівня соціального захисту тощо. Ці питання особливо актуальні з огляду на значне навантаження на слідчих. Згідно з науково обґрунтованими нормами якісно можна розслідувати не більше 35 справ на рік. У середньому в провадженні одного слідчого МВС перебуває до 100 справ, а в промислових регіонах навіть більше [10, с. 5–17]. Подальшому ефективному реформуванню досудового слідства заважає суб'єктивізм окремих керівників правоохоронних органів.

Тим не менше, за останні роки досудове слідство набуло позитивного громадського авторитету в країні як однієї із провідних служб у правоохоронних органах і в окремих силових відомствах держави. У наш час виникли щонайменше два основних бажання щодо подальшої долі досудового слідства: перше – ні в якому разі не віддавати слідство, друге – тільки об'єднати навколо себе. У свою чергу, в науці продовжує точитися дискусія щодо слідства прокуратури та неможливості його перебування в органах прокуратури взагалі у зв'язку з тим, що це питання вирішено законодавчо в Конституції нашої держави. Цього принципу дотримуються і об'єктивні науковці та практики, адже управління слідчим апаратом і здійснення за ним нагляду – це прокурорський нагляд за самим собою. У такому підпорядкуванні, за відсутності Закону України «Про статус слідчого», слідчий прокуратури є представником сторони обвинувачення, а це є, за визначенням Ради Європи,

небезпечною основою обвинувального напряду і правового відхилення в його діяльності.

Деякі зміни до Конституції України в частині вилучення слідства з органів прокуратури, і особливо в умовах наближення та закінчення строків їх виконання [11] викликали особливу жвавість колишніх керівників Генеральної прокуратури України щодо невиконання вимог цієї частини Конституції держави, і навпаки, з метою залишення в підпорядкованому відомстві слідства вживали активні дії з «доказування» неспроможності слідчих підрозділів МВС та інших відомств виконувати свої обов'язки в повному обсязі. Цей напрям пролобійований та проявляється і в новому КПК, згідно з яким ще на три роки слідство залишається в органах прокуратури. Крім цього, на органи прокуратури покладено функції процесуального керівництва досудовим слідством. Фактично слідчий перетворюється на «помічника» прокурора з високим ступенем обмеження його процесуальної самостійності. З точки зору розробників КПК, це нібито забезпечить слідствовід порушень прав і свобод громадян, а от з точки зору прикладного характеру правозастосовної діяльності в нашій країні, то це призведе до значних ускладнень під час практичного застосування основної кількості вимог нового КПК через бюрократичність у діяльності окремих правоохоронних та інших державних органів і суду, неузгодженість дій і відсутність нормативно-правової бази щодо застосування чинного законодавства. За процесом невиконання вимог Конституції України із цих питань та реалізації судової реформи протягом останніх років пасивно спостерігало керівництво Міністерства юстиції України, яке часто змінювалося, та інші представники колишнього керівництва держави. Але з такими підходами до виконання вимог Конституції країни, без внесення змін і залишенням досудового слідства в органах прокуратури, погодитися не можна.

Не втухає і полеміка щодо відокремлення підрозділів слідства всіх відомств в окремі державний орган. Це рекомендується, і небезпідставно, Радою Європи, представники якої вважають, що слідство не може перебувати в підпорядкуванні керівників оперативних підрозділів (начальників ГУ-УМВСУ, УСБУ в областях, Податкової міліції, начальників районних і міських відділів внутрішніх справ та ін.), які мають організаційні, управлінські, фінансові та соціальні важелі впливу на слідчого. Теоретично із цим висновком Ради Європи погодитися можна, але створити таке досудове слідство можливо в перспективі і лише за умов досягнення та наявності в державі високорозвиненої економіки, до чого Україні, на жаль, ще далеко, але такі перспективи є. Крім цього, періодичні експерименти щодо надання нібито самостійності слідчим підрозділам, які проводить МВС України за різних його керівників, до фактичної реалізації такого принципу не призводить, тому що від слідчих підрозділів залежать показники діяльності оперативних та інших підрозділів, від критеріїв оцінки яких фактично ніхто в керівництві ОВС не може відмовитися, а досвід поліції РФ та інших

країн з реформування слідства впроваджувати в Україні не наважуються. Водночас, це не проста проблема, яку можна вирішувати бездумно та терміново. Для вирішення цієї проблеми потрібні науково обґрунтовані та виважені пропозиції, подальші наукові дослідження з урахуванням практики, а не амбіційні, декларативні та вузьковідомчі побажання. Зокрема, Б. В. Романюк, М. І. Камлик, П. Т. Геґе та інші науковці з метою вирішення питання щодо місця апарату досудового слідства в державі пропонують: визначити приналежність слідчого апарату до певної гілки влади і сторін у змагальному процесі кримінального судочинства; переглянути правові функції слідчого і чітко окреслити його завдання, що сприяло б розширенню плацдарму для змагальності сторін на досудовій стадії процесу; шляхом правових і реорганізаційних заходів досягти реалізації процесуальної незалежності й самостійності слідчого у процесі проведення слідчих дій та прийняття процесуальних рішень [7, с. 104–105], що ми підтримуємо. На нашу думку, до цього переліку необхідно додати наступне: законодавчо закріпити статус слідчого та міжвідомчих слідчо-оперативних груп із розслідування і розкриття тяжких та резонансних злочинів, а також вчинених у складі організованих злочинних угруповань тощо.

Аналізуючи пропозиції окремих вчених і практиків та введення в Україні згідно з новим КПК інституту «слідчого судді», можна в історичному аспекті зробити окремі висновки. Так, вітчизняний генезис досудового слідства та судоустрою свідчить, що після введення в Російській імперії (1860 р.), до складу якої входила більша частина сучасної території України, слідчого судді (на зразок Франції), на першому етапі було досягнуто певних позитивних результатів, але їх відірваність від оперативно-розшукової діяльності не давала бажаних результатів у швидкості розслідування та об'єктивності прийняття процесуальних рішень. Тому слідчі судді не були введені в деяких місцевостях Російської імперії, а в 1871 р. взагалі були відсторонені від проведення розслідування певних категорій злочинів. Водночас, поліція продовжувала самостійно або за дорученням слідчого виконувати певні слідчі дії. Після революційних подій, у 1919 р. в Україні знову було відтворено судову систему слідчих органів, а в 1922 р. за їхньою діяльністю почав здійснюватися прокурорський нагляд новоутвореної прокуратури УРСР, яка на той час, як і слідчі із судами, входила до системи Народного комісаріату юстиції. Таке зрощення слідчого апарату із судовою владою не тільки негативно впливало на процесуальний стан слідчого, об'єктивність вирішення кримінальних справ, а й призвела до низької результативності його діяльності. Слідчий апарат не міг упоратися із розслідуванням великої кількості кримінальних справ. Тому Наркомат юстиції (НКЮ) був змушений своїми підзаконними актами значну частину кримінальних справ передати для розслідування органам міліції у формі дізнання. Такий перерозподіл навантаження між органами дізнання і слідства був одним з напрямів реалізації їх зближення. Враховуючи зазначені

проблеми, а також критикуючи стан подвійне підпорядкування слідчого, представники та прихильники новоствореної прокуратури на той час виступили з пропозицією щодо передачі слідчого апарату в повне підпорядкування прокурору (Обіжник Народного комісаріату юстиції від 09.04.1924 № 49). Але подальше підпорядкування слідства органам прокуратури аж до 1963 р. (коли законодавчо було визначене попереднє слідство в МВС) особливих змін і покращення в діяльності слідчих прокуратури не дало. Цей державний апарат, на той історичний час, не упорався з великим обсягом роботи із розслідування злочинів, відмічалась і неоперативність у розкритті та розслідуванні, оскільки абсолютна більшість заяв і повідомлень надходила до міліції та інших органів дізнання, де у більш короткі терміни розглядалося та проводилося дізнання. Ці підстави змушували постійно розширювати повноваження дізнання і оперативних підрозділів у розслідуванні злочинів, що призвело до створення слідчих підрозділів в ОВС у 1963 р.

У сучасному стані запровадження нового КПК в частині введення у судах «слідчого судді» виглядає як робота на громадських засадах. Його реальне вирішення слід шукати не за рахунок виборів суддів на такі посади, а за рахунок виділення додаткової штатної чисельності судів, і можливо, із залученням фахівців слідства, які перебувають ще в порівняно молодому віці (у 40–50 років) та мають певний практичний досвід, звільнилися зі слідчих підрозділів правоохоронних органів. З іншого боку, навантаження на таких суддів буде дуже високим, оскільки згідно з новим КПК основні дії слідчого, оперативного працівника та працівників інших підрозділів різних правоохоронних і контролюючих органів (від яких постійно вимагають нарощування загальнодержавних і відомчих показників) будуть узгоджуватись (у тому числі щодо приводу) із слідчим суддею, то інші справи, які перебувають у нього в провадженні, йому фізично розглядати буде ніколи. Виникають і інші практичні питання: так, згідно з чинним законодавством, судочинство в нашій країні здійснюється кожен день з 9 до 18 години, крім суботи й неділі, в той час як правоохоронні органи працюють із питань розкриття і розслідування злочинів щодобово. У зв'язку з цим постає питання, яким чином узгоджувати слідчі дії та оперативно-розшукові заходи у судах, що виникають під час розкриття злочинів по «гарячих слідах», у випадках повідомлень про терористичні акти тощо? Усі керівники правоохоронних органів про ці проблеми знають, але їх вирішення на законодавчому рівні, у тому числі щодо фактичного щодобового чергування для вирішення термінових питань щодо злочинності у судах різних ланок роками не приймається.

Якщо в Україні періодично порушується питання про створення самостійного органу досудового розслідування і повний відрив управлінської підпорядкованості від оперативних підрозділів, то в Європі та розвинених країнах, за визначенням вже вказаних вчених та аналітиків, до реформування слідства підходять обережні-

ше, зберігаючи у процесі розслідування значну роль поліції. Наприклад, Німеччина у 1974 р. відмовилася від слідства, його місце зайняло дізнання поліції під керівництвом прокуратури. Після реформи 1989 р. італійський процес передбачає поліцейсько-прокурорську підготовку кримінальних справ для розгляду в суді, а в 1992 р. Конституційний суд Італії гостро розкритикував нововведення про заборону використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності на стадії судового розгляду. З 1998 р. слідство у Фінляндії проводиться поліцією. У цьому напрямку реформування пішли Іспанія і Португалія, а також Франція як країна класичного суддівського розслідування на досудовій стадії [7, с. 104–109].

Отже, враховуючи основні проблеми і різновекторні пропозиції щодо реформування досудового слідства в Україні та шляхи їх вирішення, на нашу думку, можна зробити висновок, що сьогодні об'єднувати слідчих усіх відомств та будувати окрему державну службу – Слідчий комітет, Федеральне бюро розслідування тощо, є недоцільним. Необхідно удосконалювати існуючу систему досудового слідства згідно з вимогами нового КПК, впроваджувати при цьому подальшу демократизацію, підвищувати процесуальний статус самостійності слідчого тощо, використовуючи історичні особливості нашої держави та досвід інших країн, зокрема, країн СНД.

Щодо проблемних питань реформування досудового слідства та шляхів їх вирішення, крім названого, вважаємо за доцільне здійснити наступні заходи: 1) запропонувати МВС України поновити інститут «помічників слідчих»; 2) запропонувати МВС України, Генеральній прокуратурі, Міністерству юстиції України розглянути доцільність внесення пропозиції до Верховної Ради щодо прийняття до нового КПК України наступних доповнень: з метою економії процесуальних і державних коштів щодо неповнолітніх від 11 до 14 років, які вчинили злочини, не проводити щодо них досудове розслідування в повному обсязі, а тільки процесуально оформлювати матеріали перевірки та направляти до суду для прийняття рішення про вжиття примусових заходів виховного характеру; ввести юридичну, у тому числі кримінальну відповідальність за відмову від участі у кримінальних справах за призначенням щодо неповнолітніх, осіб, які не мають коштів та інших незахищених категорій громадян, відносно керівництва та окремих захисників адвокатських об'єднань.

У межах однієї статті неможливо детально висвітлити всі проблемні питання реформування досудового слідства та шляхи їх вирішення з урахуванням прийняття нового КПК України від 13.04.2012, однак вони можуть бути розширені під час подальших досліджень або наукового вивчення.

Список літератури: 1. Конституція України : прийн. на 5-й сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР : із змінами станом на 01.11.2010. – К. : Центр навч. л-ри, 2010. – 88 с. 2. Гапон О. А. Слово до читачів / О. А. Гапон // Коляда П. В. Проблеми досудового слідства у кримінальному процесі / П. В. Коляда. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – С. 3–4. 3. Удалова Л. Д.

Теорія та практика отримання вербальної інформації у кримінальному процесі України : монографія / Л. Д. Удалова. – К. : Вид. Паливода А. В., 2005. – 324 с.

4. Дідоренко Е. О. Мета реформування законодавства – підвищення ефективності правоохоронної діяльності / Е. О. Дідоренко // Вісник НАВСУ. – 2002. – Ч. 1. – С. 3–5. **5.** Татаров О. Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монографія / Татаров Олег Юрійович ; М-во внутр. справ України. – Донецьк : [ТОВ «ВПП «ПРОМІНЬ»], 2012. – 640 с. **6.** Янукович В. Ф. Виступ Президента України на урочистостях з нагоди Дня міліції (16 грудня 2011 р.) [Електронний ресурс] / В. Ф. Янукович. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/22329.html>. **7.** Внутрішня безпека України та шляхи її забезпечення : наук. вид. / [Б. В. Романюк, М. І. Камлик, П. Т. Гега та ін.]. – К. : Міжвідом. наук.-дослід. центр з проблем боротьби з організованою злочинністю, 2005. – 164 с. **8.** Аналітичний огляд діяльності слідчих підрозділів органів внутрішніх справ за 2011 рік та організаційно-управлінські заходи щодо її покращення. – К. : РРВ МВС України, 2012. – 30 с. **9.** Коляда П. В. Слідчий комітет: надумана необхідність / П. В. Коляда // Іменем закону. – 2006. – № 7. – С. 8–9. **10.** Коляда П. В. Проблеми досудового слідства у кримінальному процесі / П. В. Коляда. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 208 с. **11.** Про внесення змін до Конституції України : закон України від 8 груд. 2004 р. № 2222-IV // Голос України. – 08.12.2004. – № 233 (специвипуск). **12.** Слідчі МВС за альтернативну підслідність // Іменем закону. – 2005. – № 30. – С. 8–9. **13.** Стахівський С. М. Теорія і практика кримінально-процесуального доказування : монографія / С. М. Стахівський. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2005. – 272 с. **14.** Коляда П. В. Окремі питання організації попереднього слідства в системі МВС України / П. В. Коляда // Використання сучасних досягнень науки і практики у підвищенні ефективності боротьби зі злочинністю : матеріали наук.-практ. конф. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2000. – С. 3–15.

Надійшла до редколегії 29.06.2012

Рассмотрены актуальные проблемы дальнейшего реформирования досудебного следствия в связи с принятием нового Уголовного процессуального кодекса Украины, представлены предложения путей их разрешения в современных условиях развития уголовного судопроизводства в Украине.

The issues of the day of further reformation of pre-trial investigation in connection with the acceptance of the new Criminal Procedural Code of Ukraine are considered, suggestions of ways of their solution in the modern terms of development of criminal trial in Ukraine are presented.